

บทที่ 4

ตลาดสินค้าโภคภัณฑ์และตลาดหลักทรัพย์

4.1 ตลาดสินค้าโภคภัณฑ์

4.1.1 สินค้าโภคภัณฑ์ (Commodities)

สินค้าโภคภัณฑ์ (Commodities) หมายถึง สินค้าที่ตัวสินค้ามีมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก ไม่ว่าใครจะเป็นผู้ผลิตก็ตาม เช่น เมื่อกกล่าวถึง “ข้าวหอมมะลิ” ผู้ที่บริโภคข้าวทั่วโลกจะเข้าใจทันทีว่าหมายถึงอะไร มีลักษณะอย่างไร ชื่อหรือขายกันที่น้ำหนักเท่าไร เป็นต้น ดังนั้น ข้าวหอมมะลิ จึงจัดเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ ในทางตรงข้าม เมื่อพูดถึง “รถยนต์” จะพบว่าผู้ผลิตแต่ละรายผลิตรถยนต์ที่มีลักษณะ คุณภาพ และมาตรฐานแตกต่างกันมาก รถยนต์จึงไม่จัดเป็นสินค้าโภคภัณฑ์

ด้วยเหตุที่สินค้าโภคภัณฑ์มีมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก ทำให้ราคาของสินค้าโภคภัณฑ์ถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทานของตลาดโลก ส่งผลให้ราคาสินค้าโภคภัณฑ์มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันทั่วโลก เช่น ราคาทองคำที่ซื้อขายกันที่เขาวราชจะขึ้นลงโดยอิงกับราคาตลาดโลก เป็นต้น

4.1.2 ประเภทของสินค้าโภคภัณฑ์

สินค้าโภคภัณฑ์โดยทั่วไปแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มหลัก ประกอบไปด้วย

1. สินค้าด้านพลังงาน (Energy) ได้แก่ น้ำมันดิบ น้ำมันเตา ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น
2. โลหะอุตสาหกรรม (Industrial Metals) ได้แก่ อลูมิเนียม ทองแดง ตะกั่ว เป็นต้น
3. โลหะมีค่า (Precious Metals) ได้แก่ ทองคำ และ เงิน
4. สินค้าเกษตร (Agricultural) ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลือง กาแฟ น้ำตาล เป็นต้น
5. สินค้าปศุสัตว์ (Livestock) ได้แก่ Feeder Cattle, Live Cattle, Lean Hogs เป็นต้น

4.1.3 การลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์

1) การลงทุนโดยตรง

เป็นการเข้าไปซื้อขายตัวสินค้าโภคภัณฑ์โดยตรง ผู้ที่ลงทุนในลักษณะนี้มักเป็นผู้ประกอบธุรกิจที่ต้องการใช้สินค้าโภคภัณฑ์เป็นวัตถุดิบในการผลิต เช่น ผู้ผลิตและส่งออกเครื่องประดับเงิน ทองคำ โรงงานผลิตกาแฟสำเร็จรูป หรือเป็นผู้ที่ต้องการเก็งกำไรจากการซื้อขาย

สินค้าโภคภัณฑ์ เช่น ผู้ค้าข้าว ยางพารา โลหะมีค่า (Precious Metals) ประเภททองคำหรือเงิน เป็นต้น ปัจจุบันผู้ลงทุนไทยหันมาลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์มากขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือการลงทุนในทองคำแท่ง อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ลงทุนทั่วไปแล้ว การลงทุนโดยตรงในสินค้าโภคภัณฑ์อื่น ๆ นั้นทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากมีความยุ่งยากและภาระค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้า

2) การลงทุนทางอ้อม

2.1) การลงทุนผ่านสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

เป็นการเข้าไปซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดซื้อขายล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ในการป้องกันความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่ ผู้ลงทุนมีหรือคาดว่าจะมีสถานะการถือครอง เช่น ชาวนาต้องการขายข้าวที่จะออกผลผลิตในอีก 4 เดือนข้างหน้าให้ได้ราคาดี แต่เกรงว่าราคาข้าวในอนาคตจะปรับตัวลดลง จึงขายฟิวเจอร์สข้าวออกไปก่อนในราคาปัจจุบันที่อยู่ในระดับสูง หาก 4 เดือนต่อมาราคาข้าวตกลงจริงชาวนาจึงจะได้กำไรจากการขายฟิวเจอร์สมาชดเชยกับการที่ ได้รับเงินจากการขายข้าวน้อยลง

นอกจากการบริหารความเสี่ยงแล้ว สัญญาซื้อขายล่วงหน้ายังเป็นช่องทางการลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนจากความผันผวนของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ตามการคาดการณ์ของผู้ลงทุนเกี่ยวกับทิศทางราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในอนาคต เช่น หากคาดว่าราคาทองคำจะสูงขึ้น ก็จะเข้าไปซื้อฟิวเจอร์สทองเอาไว้ หากในอนาคตราคาทองคำสูงขึ้นตามที่คาดการณ์ไว้จริง ผู้ลงทุนก็จะได้กำไร

ตลาดซื้อขายล่วงหน้าในประเทศไทยมีอยู่ 2 แห่ง ได้แก่

1) บริษัท ตลาดอนุพันธ์ (ประเทศไทย) จำกัดมหาชน (TFEX) เป็นตลาดซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าโภคภัณฑ์ เช่น ทองคำ รวมถึงสินค้าหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตราสารทางการเงิน ดัชนีหลักทรัพย์ อัตราแลกเปลี่ยน และอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น ในปัจจุบัน TFEX ได้เปิดซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า 4 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ Gold Futures (ฟิวเจอร์สที่อ้างอิงกับทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 96.5%) SET50 Index Futures (ฟิวเจอร์สที่อ้างอิงกับดัชนี SET50) SET50 Index Options (ออปชั่นที่อ้างอิงกับดัชนี SET50) และ Single Stock Futures (ฟิวเจอร์สที่อ้างอิงกับหุ้นสามัญรายตัว)

2) ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (AFET) เป็นตลาดซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตร ซึ่งปัจจุบันมีสินค้าที่ซื้อขายกัน 4 ชนิด ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ 100% ข้าวขาว 5% ยางแผ่นรมควันชั้น 3 และมันสำปะหลังเส้น

2.2) การลงทุนผ่านกองทุนรวม

เป็นการลงทุนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวมหรือ กองทุนรวมอีทีเอฟ (Exchange Traded Fund) ที่มุ่งสร้างผลตอบแทนอ้างอิงกับราคาสินค้าโภคภัณฑ์หรือดัชนีสินค้าโภคภัณฑ์ โดยที่กองทุนนั้นอาจลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์โดยตรงหรือลงทุนในหลักทรัพย์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าโภคภัณฑ์ เช่น สัญญาซื้อขายล่วงหน้าอ้างอิงกับสินค้าโภคภัณฑ์หรือดัชนีสินค้าโภคภัณฑ์

แม้ว่าปัจจุบันในประเทศไทยยังไม่มีกองทุนรวมในลักษณะนี้ แต่ก็มีกองทุนรวมที่ไปลงทุนในต่างประเทศ (Foreign Investment Fund: FIF) ซึ่งจะนำเงินไปลงทุนในกองทุนรวมหรือกองทุนรวมอีทีเอฟที่มุ่งเน้นสร้างผลตอบแทนอ้างอิงกับราคาสินค้าโภคภัณฑ์หรือดัชนีสินค้าโภคภัณฑ์ในต่างประเทศอีกทอดหนึ่ง เป็นทางเลือกให้กับผู้ลงทุนไทย ซึ่งข้อดีของการลงทุนผ่านกองทุนรวมคือใช้เงินลงทุนน้อย อีกทั้งยังมีมืออาชีพคอยดูแลบริหารจัดการกองทุนให้

2.3) การลงทุนในหุ้นที่มีความสัมพันธ์กับราคาสินค้าโภคภัณฑ์

เป็นการลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทที่ทำ ธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าโภคภัณฑ์ เช่น บริษัทน้ำมัน บริษัททำเหมืองแร่ทองคำ บริษัทผลิตถ่านหิน โดยที่การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าโภคภัณฑ์จะมีผลกระทบโดยตรงต่อรายได้ของ บริษัท เช่น เมื่อราคาน้ำมันดิบเปลี่ยนแปลง ก็จะทำให้ราคาหุ้นของบริษัทน้ำมันมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน

วิธีการลงทุนในหุ้นที่มีความสัมพันธ์ กับราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่ผู้ลงทุนไทยทั่วไปสามารถทำได้โดยง่ายและสะดวก คือ การลงทุนในหุ้นของบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) เช่น หุ้นกลุ่มเกษตร หุ้นกลุ่มพลังงาน เป็นต้น นอกจากนี้การลงทุนในหุ้นเป็นรายตัวแล้ว ผู้ลงทุนยังสามารถเลือกลงทุนใน MTrack Energy ETF ซึ่งเป็นกองทุนรวมอีทีเอฟที่มุ่งสร้างผลตอบแทนอ้างอิงกับดัชนีหุ้นกลุ่มพลังงาน โดยการเข้าลงทุนในหุ้นกลุ่มพลังงานจำนวน 10 บริษัท (คิดเป็น 97% ของดัชนีหุ้นกลุ่มพลังงาน) ซึ่งมีข้อดีคือผู้ลงทุนใช้เงินลงทุนจำนวนน้อยแต่สามารถลงทุนในหุ้นกลุ่ม พลังงาน ได้พร้อมกันหลาย ๆ ตัว

4.1.4 ประโยชน์จากการลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์

1) กระจายความเสี่ยงในการลงทุน

ในอดีต สินค้าโภคภัณฑ์จะมีความสัมพันธ์ (Correlation) ในระดับต่ำหรือในทิศทางตรงกันข้ามกับสินทรัพย์ทางการเงิน (Financial Assets) เช่น หุ้น หุ้นกู้ การลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์จึงสามารถช่วยลดความเสี่ยงของพอร์ตการลงทุนโดยรวมได้ โดยหากในช่วงที่ตลาดหุ้นผันผวน ก็ยังมีโอกาสได้ผลตอบแทนจากการลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์มาชดเชยกันได้

2) ป้องกันความเสี่ยงจากเงินเฟ้อ

เนื่องจากราคาสินค้าโภคภัณฑ์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการคิดคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภค ซึ่งส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อที่จะเกิดขึ้น ราคาสินค้าโภคภัณฑ์จึงมักจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับอัตราเงินเฟ้ออีก ทั้งราคาสินค้าโภคภัณฑ์จะขึ้นอยู่กับความต้องการ (อุปสงค์) และปริมาณการผลิต (อุปทาน) สินค้าโภคภัณฑ์นั้น ซึ่งปัจจุบันปริมาณการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ต่างๆ ยังไม่เพียงพอกับความต้องการที่มีอยู่อีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ เช่น จีน และอินเดีย ส่งผลให้ราคาสินค้าโภคภัณฑ์มีแนวโน้มสูงขึ้นในระยะยาว การลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์จึงสามารถรักษารายได้อันน่าเชื่อถือและป้องกันการลดลงของมูลค่าเงินลงทุนจากอัตราเงินเฟ้อได้

4.1.5 ความเสี่ยงจากการลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์

ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์ คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ ดังนั้นกลุ่มผู้เผชิญความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าโภคภัณฑ์ได้แก่

1) กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และบริโภคสินค้าโภคภัณฑ์โดยตรง

2) กลุ่มนักลงทุนที่เข้าไปลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์

ซึ่งราคาของสินค้าโภคภัณฑ์เป็นสิ่งไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความต้องการและอุปทานของตลาด ตลอดจนภาวะการณ์เก็งกำไร ซึ่งผู้ลงทุนสามารถลดความเสี่ยงได้ โดยศึกษาภาวะเศรษฐกิจทั่วไป การคาดการณ์แนวโน้มความต้องการสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดต่างๆ ทั่วโลก รวมไปถึงการติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ

4.1.6 ดัชนีราคาสินค้าโภคภัณฑ์ของจิม โรเจอร์ส (Roger International Commodities Index:

RICI)

เป็นดัชนีที่สะท้อนอัตราผลตอบแทนทั้งหมดของการลงทุนในกลุ่มสินค้าโภคภัณฑ์ โดยใช้เงินสกุลดอลลาร์เป็นฐานในการคำนวณ ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยนายจิม โรเจอร์สในปี ค.ศ. 1996 - 1997 และเปิดเป็นกองทุนครั้งแรกเมื่อ 31 กรกฎาคม 1998 ดัชนีดังกล่าวถูกออกแบบมาเพื่อตอบสนองโดยให้สอดคล้องกับการลักษณะการลงทุนที่มีอยู่มากมาย โดยดัชนีราคาสินค้าโภคภัณฑ์ของจิม โรเจอร์ส ได้แสดงถึงมูลค่าของตระกร้าสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีการบริโภคอยู่ในระบบเศรษฐกิจโลก ซึ่งตระกร้าสินค้านี้ประกอบด้วย สินค้าเกษตร รวมไปถึงพลังงาน และ โลหะภัณฑ์ โดยมูลค่าของตระกร้าสินค้าโภคภัณฑ์นี้ถูกคำนวณจากสัญญาซื้อขายสินค้าโภคภัณฑ์

ล่วงหน้าที่มีการซื้อขายกันจริงๆ จากสินค้าโภคภัณฑ์ทั้งหมด 36 ชนิด อ้างอิงจากสกุลเงิน 5 สกุลหลัก จาก 13 ตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ใน 6 ประเทศ

ตารางที่ 4.1 แสดงรายชื้อสินค้าโภคภัณฑ์ทั้ง 36 ชนิด ที่ประกอบเป็นดัชนีราคาสินค้าโภคภัณฑ์ของจิม โรเจอร์ส (RICI) จำแนกตามตลาดซื้อขาย และสกุลเงินที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน

ที่มา: The RICI® Handbook - Jan. 26, 2010

หมายเหตุ: อันดับที่ 35 และ 36 เป็น Wheat เหมือนกัน เพียงแต่ทำการซื้อขายต่างตลาด

ตารางที่ 4.2 แสดงน้ำหนักการลงทุนในสัญญาล่วงหน้าของสินค้าโภคภัณฑ์ทั้ง 36 ชนิด ที่ประกอบเป็นดัชนีราคาสินค้าโภคภัณฑ์ของจิม โรเจอร์ส (RICI)

ประเภทสินค้าโภคภัณฑ์	น้ำหนัก	ประเภทสินค้าโภคภัณฑ์	น้ำหนัก
1. Crude Oil	21.00%	20. Platinum	1.80%
2. Brent	14.00%	21. Gas Oil	1.20%
3. Wheat (CBOT)	6.00%	22. Cocoa	1.00%
4. Corn	4.75%	23. Lean Hogs	1.00%
5. Cotton	4.20%	24. Lumber	1.00%
6. Aluminium	4.00%	25. Nickel	1.00%
7. Copper	4.00%	26. Rubber	1.00%
8. Soybeans	3.35%	27. Tin	1.00%
9. Gold	3.00%	28. Wheat (KCBT)	1.00%
10. Natural Gas	3.00%	29. Canola	0.75%
11. RBOB Gasoline	3.00%	30. Soybean Meal	0.75%
12. Soybean Oil	2.00%	31. Orange Juice	0.60%
13. Coffee	2.00%	32. Oats	0.50%
14. Lead	2.00%	33. Rice	0.50%
15. Live Cattle	2.00%	34. Palladium	0.30%
16. Silver	2.00%	35. Rapeseed	0.25%
17. Sugar	2.00%	36. Azuki Beans	0.15%
18. Zinc	2.00%	37. Greasy Wool	0.10%
19. Heating Oil	1.80%	TOTAL	100.00%

ที่มา: The RICI® Handbook - Jan. 26, 2010

หมายเหตุ: อันดับที่ 3 และ 28 เป็น Wheat เหมือนกัน เพียงแต่ทำการซื้อขายต่างตลาด

ดัชนีราคาสินค้าโภคภัณฑ์ของจิม โรเจอร์ส มีเป้าหมายที่จะเป็นตัววัดราคาวัตถุดิบที่มีประสิทธิภาพทั้งในสหรัฐอเมริกา และทั่วโลก โดยแท้จริงแล้วการถ่วงน้ำหนักของดัชนีดังกล่าวพยายามที่จะสร้างความสมดุลให้กับรูปแบบการบริโภคที่มีอยู่ทั่วโลก (ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา) และสภาพคล่องของสัญญาที่มีการซื้อขาย

ตารางที่ 4.3 แสดงรายชื่อตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ทั้ง 13 ตลาด ใน 6 ประเทศ ที่มีการซื้อขายสัญญาล่วงหน้าสินค้าโภคภัณฑ์ ที่ประกอบเป็นดัชนีราคาสินค้าโภคภัณฑ์ของจิม โรเจอร์ส (RICI)

รายชื่อตลาดสินค้าโภคภัณฑ์	ประเทศ
1. Chicago Board of Trade	USA
2. Chicago Mercantile Exchange	USA
3. COMEX	USA
4. ICE Futures Canada	Canada
5. ICE Futures Europe	UK
6. ICE Futures US	USA
7. Kansas City Board of Trade	USA
8. London Metal Exchange	UK
9. NYMEX	USA
10. NYSE Liffe	EU - Paris Market
11. Sydney Futures Exchange	Australia
12. The Tokyo Commodity Exchange	Japan
13. Tokyo Grain Exchange	Japan

ที่มา: The RICI® Handbook - Jan. 26, 2010

4.2 ตลาดหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ หรือ ตลาดหุ้น เป็นสถานที่สำหรับซื้อขายแลกเปลี่ยน หลักทรัพย์ระยะยาวของ บริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งถือว่าเป็นตลาดรอง (Secondary Market) ทั้งนี้เนื่องจากจะทำการซื้อขายเฉพาะหลักทรัพย์ที่ได้ออกจำหน่ายให้แก่ ประชาชนโดยทั่วไปแล้วเท่านั้น หลักทรัพย์ระยะยาวจะประกอบไปด้วยตราสารหนี้ และตราสารทุน ซึ่งประกอบไปด้วย หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิแบบต่าง ๆ ใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ หุ้นกู้ และ หน่วยลงทุน เป็นต้น โดยเรียกว่าเป็นประเภทของตราสารเพื่อการลงทุน ตลาดหลักทรัพย์มีอยู่แทบทุกประเทศทั่วโลก

4.2.1 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand - SET) เป็นตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยสำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เปิดทำการซื้อขายขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ทำหน้าที่เป็นตลาดรองเพื่อแลกเปลี่ยนซื้อขาย ตราสารทุน ของบริษัทต่างๆ ที่ขึ้นทะเบียนไว้และ เพื่อให้สามารถระดมเงินทุนเพิ่มเติมจากสาธารณะได้โดยสะดวก ปัจจุบันการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

4.2.2 ประเภทของสินค้าที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สินค้าของตลาดหลักทรัพย์ ที่เรียกโดยรวมว่า ตราสาร หมายถึง เอกสารทางการเงินที่บริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ออกมาเพื่อระดมเงินจากผู้ลงทุน และนำมาจดทะเบียนเพื่อให้มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีอยู่หลายประเภท ดังนี้

1) หุ้นสามัญ (Common Stock)

เป็นตราสารประเภทหุ้นทุน ซึ่งออกโดยบริษัทมหาชนจำกัดที่ต้องการระดมเงินทุนจากประชาชน เพื่อให้นักลงทุนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในธุรกิจนั้นๆ ได้โดยตรง โดยผู้ลงทุนในหุ้นสามัญมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงร่วมตัดสินใจในปัญหาสำคัญในที่ประชุมผู้ถือหุ้น อาทิ การเพิ่มทุน การจ่ายเงินปันผล การควบรวมกิจการ โดยผู้ลงทุนจะมีสิทธิออกเสียงตามสัดส่วนของหุ้นที่ถืออยู่ ผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนในหุ้นสามัญจะได้โดยตรงก็คือ เงินปันผลจากการกำไรในธุรกิจ กำไรจากการขายหุ้น (ในกรณีที่ขายหุ้นได้สูงกว่าราคาซื้อ) และสิทธิในการจองซื้อหุ้นใหม่ ในกรณีที่มีการเพิ่มทุนจดทะเบียน

2) หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stock)

เป็นตราสารประเภทหุ้นทุน ที่มีชื่อแตกต่างจากหุ้นสามัญคือ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะได้รับสิทธิจะได้รับสิทธิในการชำระคืนเงินลงทุนก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ ในกรณีที่บริษัทเลิกกิจการ หุ้นประเภทนี้มีไม่มากนักในตลาดหลักทรัพย์ มีการซื้อขายกันน้อย หุ้นบุริมสิทธิบนกระดานหุ้นสังเกตได้จากสัญลักษณ์ -P ทำอักษรย่อของหุ้นสามัญ

3) หุ้นกู้ (Debenture)

เป็นตราสารที่บริษัทเอกชนออกเพื่อกู้เงินระยะยาวจากผู้ลงทุน เมื่อผู้ลงทุนตัดสินใจซื้อหุ้นกู้ จะมีฐานะเป็นเจ้าของกิจการ โดยบริษัทจะต้องจ่ายผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยให้แก่ผู้ถือหุ้นกู้ตามระยะเวลาและอัตราที่กำหนด ผู้ถือจะได้เงินต้นคืนครบถ้วน เมื่อสิ้นสุดอายุตามระบุในเอกสาร หุ้นกู้มักมีสภาพคล่องในการซื้อขายไม่มากนัก ส่วนใหญ่ซื้อขายโดยผู้ลงทุนประเภทสถาบันหรือผู้ลงทุนระยะยาว

4) หุ้นกู้แปลงสภาพ (Convertible Debenture)

หุ้นกู้แปลงสภาพมีลักษณะคล้ายคลึงกับหุ้นกู้ แต่แตกต่างกันตรงที่หุ้นกู้แปลงสภาพมีสิทธิที่จะแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ ในช่วงเวลา อัตราและราคาที่กำหนดในหนังสือชี้ชวน ในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจดีหุ้นประเภทนี้ได้รับความนิยมมาก เพราะผู้ซื้อคาดหวังผลตอบแทนที่จะได้จากราคาหุ้นสามัญเมื่อแปลงสภาพแล้ว ซึ่งจะทำกำไรได้มากกว่าผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยของหุ้นกู้ธรรมดา

5) เป็นตราสารที่ระบุว่าผู้ถือครองจะได้รับสิทธิจองซื้อหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้ หรือตราสารอนุพันธ์ในราคาที่กำหนดเมื่อถึงเวลาที่ระบุไว้ (ซึ่งราคาจองซื้อมักจะกำหนดไว้ต่ำหรือบางครั้งอาจได้รับหุ้นสามัญโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย) ใบสำคัญแสดงสิทธิจะออกควบคู่กับการเพิ่มทุน เป็นเทคนิคการตลาดของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ในการจูงใจให้ผู้ลงทุนจองซื้อหุ้นสามัญเพิ่มทุน หุ้นบุริมสิทธิ หรือหุ้นกู้

6) ใบสำคัญแสดงสิทธิระยะสั้น (Short-Term Warrant)

ใบสำคัญแสดงสิทธิชนิดนี้จะมีอายุไม่เกิน 2 เดือน และเป็นทางเลือกหนึ่งในการระดมทุนจากผู้ถือหุ้น แทนการจัดสรรสิทธิในการจองซื้อหุ้น (Right) และบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์สามารถยื่นคำขอให้รับเป็นหลักทรัพย์ประเภทที่ซื้อขายหมุนเวียนในตลาดหลักทรัพย์ได้

7) ใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ (Derivative Warrant: DW)

เป็นตราสารที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับใบสำคัญแสดงสิทธิทั่วไป (Warrant) โดยจะให้สิทธิแก่ผู้ถือ DW ในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์อ้างอิง (Underlying Securities) ซึ่งอาจเป็นหลักทรัพย์ (Stock) หรือดัชนีหลักทรัพย์ (Index) ในราคาใช้สิทธิ อัตราการใช้สิทธิ และระยะเวลา

ใช้สิทธิที่กำหนดไว้โดยบริษัทผู้ออก DW (Issuer) จะเป็นผู้กำหนดว่าจะเลือกทำการส่งมอบให้แก่ผู้ถือ DW เป็นหลักทรัพย์หรือว่าเงินสดก็ได้

8) ใบสำคัญแสดงสิทธิในการจองซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้ (Transferable Subscription Right: TSR)

เป็นตราสารที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นเดิมตามสัดส่วนจำนวนหุ้นที่แต่ละรายถืออยู่ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการใช้สิทธิซื้อหุ้นเพิ่มทุนของบริษัท โดยผู้ถือหุ้นเดิมที่ไม่ประสงค์จะใช้สิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนดังกล่าว สามารถโอนสิทธิให้แก่ผู้อื่นได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนอื่นที่มีโอกาส และทางเลือกในการลงทุนมากขึ้น

9) หน่วยลงทุน (Unit Trust)

คือ ตราสารที่ออกโดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) ในรูปของหน่วยลงทุนของกองทุนรวม ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการระดมเงินทุนจากประชาชน โดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนจะเป็นผู้บริหารกองทุน ให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด แล้วนำมาเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นในรูปของเงินปันผล กองทุนรวมมีหลายประเภทซึ่งนักลงทุนสามารถศึกษารายละเอียดได้ในหนังสือชี้ชวนซื้อหน่วยลงทุนของแต่ละกองทุน ซึ่งจะมีการกำหนดนโยบายการลงทุนที่ชัดเจน

ข้อดีของการลงทุนประเภทนี้คือ จะมีผู้บริหารมืออาชีพดูแลเงินลงทุนแทนนักลงทุน มีการกระจายความเสี่ยงลงในหุ้นกลุ่มต่างๆ และมีอำนาจต่อรองที่มากกว่า เพราะเป็นเงินกองทุนขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นไปได้ยากในกรณีที่นักลงทุนลงทุนด้วยตัวเอง

10) ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิง (Depository Receipt: DR)

เป็นตราสารที่ออกและเสนอขายโดย บริษัท สยาม คีอาร์ จำกัด โดยผู้ลงทุนที่ถือใบแสดงสิทธิจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่นเดียวกับผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนทุกประการ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิประโยชน์ทางการเงิน (Financial Right) หรือสิทธิในการออกเสียงลงคะแนน (Voting Right) ในบริษัทจดทะเบียนแต่ทั้งนี้ การออกเสียงลงคะแนน ผู้ถือใบแสดงสิทธิจะต้องมีสัญชาติไทย และออกเสียงลงคะแนน โดยผ่านบริษัท สยาม คีอาร์ จำกัด เท่านั้น

4.2.3 ขั้นตอนการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขั้นตอน 1 วางแผนการลงทุนตลอดจนวงเงินที่สามารถนำมาลงทุน ความต้องการในการลงทุนของนักลงทุน ความคาดหวังผลตอบแทน ศักยภาพของตนเองว่าสามารถรองรับความเสี่ยงได้มากน้อยเพียงใด รวมเรียกว่า “กำหนดขอบเขตการลงทุนของนักลงทุน”

ขั้นตอน 2 นักลงทุนต้องมีบัญชีกับธนาคารเพื่อใช้ในการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งอาจเป็นบัญชีออมทรัพย์หรือกระแสมหลายวันก็ได้ นักลงทุนต้องแจ้งเลขที่บัญชีที่นักลงทุนจะใช้เพื่อทำการซื้อขายหลักทรัพย์กับโบรกเกอร์ที่นักลงทุนต้องการจะใช้บริการ

ขั้นตอน 3 ติดต่อบริษัทหลักทรัพย์หรือ โบรกเกอร์และสมัครเป็นสมาชิก หรือลูกค้าโดยการขอเปิดบัญชีเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งมีให้เลือก 2 ประเภท คือ

1) บัญชีเงินสด (Cash Account) หมายถึง บัญชีที่ผู้ลงทุนจะต้องชำระด้วยเงินสด เมื่อมีการยืนยันคำสั่งซื้อบัญชีเงินสดนี้ โบรกเกอร์จะพิจารณาอนุมัติวงเงินที่เหมาะสมกับฐานะการเงิน และความสามารถในการชำระหนี้ ทั้งนี้การซื้อขายหลักทรัพย์จะต้องชำระค่าซื้อภายใน 3 วัน นับจากวันที่ทำการซื้อหลักทรัพย์

2) บัญชีเงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ เรียกว่า บัญชีมาร์จิน (Margin Account) หรือเครดิตบาลานซ์ (Credit Balance) เป็นบัญชีที่ผู้ลงทุนจ่ายชำระค่าซื้อหลักทรัพย์ส่วนหนึ่ง โดยมีหลักทรัพย์ที่ซื้อวางเป็นหลักประกัน และมีข้อตกลงว่าผู้ลงทุนจะต้องจ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินในส่วนที่กู้ยืม ด้วยการลงทุนด้วยระบบมาร์จินมีความซับซ้อนที่ต้องระวังอยู่ที่วงเงินที่นักกลงทุนใช้ลงทุนอยู่นั้นสามารถเพิ่มขึ้นหรือลดลง ได้ตลอดเวลาและอาจรวดเร็วรุนแรงตามสภาพการณ์ของตลาดหลักทรัพย์และของตัวหุ้นที่นักลงทุนด้วยระบบมาร์จิน

ขั้นตอน 4 การส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์

ส่วนวิธีส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ สามารถกระทำได้ 3 วิธี

1) สั่งซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยตัวเองที่ห้องค้าหลักทรัพย์ ซึ่งนักลงทุนจะต้องกรอกใบคำสั่งซื้อหรือขายด้วยตนเอง พร้อมทั้งเซ็นชื่อกำกับ

2) สั่งซื้อทางโทรศัพท์ ในกรณีที่ไม่สามารถหรือไม่สะดวกที่จะไปสั่งซื้อขายที่ห้องค้าหลักทรัพย์ นักลงทุนสามารถโทรศัพท์ไปยังเจ้าหน้าที่การตลาดผู้ดูแลบัญชีของนักลงทุน และให้รายละเอียดของคำสั่ง ได้แก่ ชื่อหลักทรัพย์ที่ต้องการซื้อ หรือขาย ราคา และจำนวนที่ต้องการซื้อหรือขาย โดยต้องไม่ลืมให้รหัสประจำตัวของคุณแก่เจ้าหน้าที่การตลาดด้วยทุกครั้ง

3) สั่งผ่านทางอินเทอร์เน็ต ในกรณีที่ผู้ลงทุนได้เปิดบัญชี และแจ้งความต้องการที่จะซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ผู้ลงทุนจะได้รับรหัสลูกค้า และรหัสผ่าน (User Name & Password) สำหรับใช้ในการสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ทางอินเทอร์เน็ต

ช่วงเวลาในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นแบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลาทุกวันจันทร์-ศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดทำการของธนาคารพาณิชย์) คือ ช่วงการซื้อขายรอบเช้า (Morning Session) ตั้งแต่เวลาเปิดตลาดช่วงเช้าที่ได้ทำการสุ่มเลือกเวลาในช่วง 9.55 - 10.00 น. จนถึงปิดตลาดรอบเช้าเวลา 12.30 น. และช่วงการซื้อขายรอบบ่าย (Afternoon Session) ตั้งแต่เวลาเปิดตลาดที่ได้จากการ

ลุ่มเลือกเวลาในช่วง 14.25 - 14.30 น. จนถึงเวลาในการปิดการซื้อขายประจำวันที่ได้จากการลุ่มเลือกเวลาในช่วง 16.35 - 16.40 น.

โดยผู้ลงทุนสามารถส่งคำสั่งซื้อขายได้ก่อนเวลาทำการในแต่ละรอบล่วงหน้า 30 นาที คือส่งคำสั่งซื้อขายในรอบเช้าได้ตั้งแต่เวลา 9.30 น. และในรอบบ่ายตั้งแต่เวลา 14.00 น. ซึ่งเรียกว่าช่วง Pre - opening เพื่อนำคำสั่งทั้งหมดมาเรียงลำดับและคำนวณหาราคาเปิด นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังได้เปิดให้มีการซื้อขายหลักทรัพย์นอกเวลาทำการ (Off-hour Trading) เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 20-25 นาที นับตั้งแต่เวลาปิดการซื้อขายประจำวันที่ได้จากการลุ่มเลือก ไปจนถึงเวลา 17.00 น. เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถปรับพอร์ตการลงทุนในวันนั้นๆ ให้เหมาะสมและสะดวกยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อรองรับการซื้อขายหลักทรัพย์ข้ามตลาดระหว่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ข้อกำหนดการซื้อขายหลักทรัพย์ตามช่วงราคา ขึ้นอยู่กับระดับราคาซื้อขายของแต่ละหลักทรัพย์ในขณะนั้นๆ ซึ่งมีการแบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม ตั้งแต่ช่วงราคาละ 0.01 บาท จนถึง 2.00 บาท ช่วงราคา (เริ่มใช้ตั้งแต่ 30 มีนาคม 2552 เป็นต้นไป)

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อกำหนดการซื้อขายหลักทรัพย์ตามระดับช่วงราคา

ระดับราคาเสนอซื้อ	ช่วงราคา (บาท)
ต่ำกว่า 2 บาท	0.01
ตั้งแต่ 2 บาท แต่ต่ำกว่า 5 บาท	0.02
ตั้งแต่ 5 บาท แต่ต่ำกว่า 10 บาท	0.05
ตั้งแต่ 10 บาท แต่ต่ำกว่า 25 บาท	0.10
ตั้งแต่ 25 บาท แต่ต่ำกว่า 100 บาท	0.25
ตั้งแต่ 100 บาท แต่ต่ำกว่า 200 บาท	0.50
ตั้งแต่ 200 บาท แต่ต่ำกว่า 400 บาท	1.00

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2552

และเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการลงทุนให้กับผู้ลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงมีเหตุการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้นส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์ มีการขึ้นลงผันผวนอย่างรุนแรง ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้กำหนดให้ราคาเสนอซื้อเสนอขายในแต่ละวันสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น

หรือลดลงได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 30 ของราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายในวันทำการก่อนหน้า แต่มีข้อยกเว้นในกรณีดังนี้

- 1) เป็นหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์เป็นวันแรก
- 2) เป็นการซื้อขายวันแรกที่มีการขึ้นเครื่องหมาย XD, XR, XS และ XA
- 3) เป็นหลักทรัพย์ที่ไม่มีการซื้อขายติดต่อกันเกินกว่า 15 วันทำการ
- 4) หลักทรัพย์นั้นมีราคาต่ำกว่า 1 บาท

หลังทำการซื้อขายหลักทรัพย์แล้วผู้ซื้อและผู้ขายมีหน้าที่ต้องชำระราคาและ ส่งมอบหลักทรัพย์ภายในวันทำการที่ 3 หลังการซื้อขาย (T+3) ยกเว้นตราสารหนี้ที่จะต้องชำระราคาและ ส่งมอบในวันทำการที่ 2 หลังการซื้อขาย (T+2) โดยใช้ระบบชำระราคาแบบยอดสุทธิ (Net Clearing) และส่งมอบหลักทรัพย์โดยวิธีหักโอนหลักทรัพย์ทางบัญชีระหว่างบริษัทสมาชิก ระบบหลังการขายหลักทรัพย์ดังกล่าวดำเนินการ โดย บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด

4.2.4 ประโยชน์จากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

1) การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เสมือนเป็นการ ออมเงิน ในระยะยาว ด้วยการที่นักลงทุนเข้าไปซื้อหลักทรัพย์ในธุรกิจที่ นักลงทุนมีความเชื่อมั่นว่า จะสร้างผลกำไรและเจริญรุ่งเรืองต่อไปในวันข้างหน้า การเข้าไปซื้อหลักทรัพย์ดังกล่าวจะทำให้ผู้ลงทุนกลายเป็นส่วนหนึ่ง ของเจ้าของกิจการ และจะได้รับการจ่ายเงินปันผลจากกำไรที่เกิดขึ้นในการทำธุรกิจนั้นทุก ๆ ปี ตราบเท่าที่คุณยังถือหลักทรัพย์นั้นอยู่ ยิ่งไปกว่านั้น นักลงทุนยังสามารถคาดหวังให้ราคาของหลักทรัพย์ที่คุณถืออยู่มีค่าเพิ่มขึ้นได้ ถ้าธุรกิจนั้นสามารถสร้างผลกำไร และเงินปันผลมากขึ้นได้อย่างสม่ำเสมอ และเมื่อถึงเวลาที่นักลงทุนตัดสินใจขายหลักทรัพย์นั้นออกไป ก็อาจจะมียุทธค่ามากกว่าเมื่อแรกซื้อมาหลายเท่าตัวก็เป็นได้

2) การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เป็นทางเลือกหนึ่งของการออมเงินในระยะยาว ที่สามารถหลีกเลี่ยง หรือป้องกันการขาดทุนอันเกิดขึ้นจากระดับอัตราเงินเฟ้อได้ เพราะการลงทุนในหลักทรัพย์ จะช่วยรักษามูลค่าที่แท้จริงของเงินทุน และให้ผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล, กำไรส่วนทุน และสิทธิการจองซื้อหุ้นใหม่ ในราคาต่ำให้แก่ผู้ลงทุนอีกด้วย และหากผู้ลงทุนมีความรู้และความชาญฉลาดพอ ก็จะสามารถเลือกซื้อเลือกขายหลักทรัพย์ต่าง ๆ ในระดับราคา และจังหวะเวลาที่จะให้ผลตอบแทนได้สูงสุด

4.2.5 ความเสี่ยงจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ความเสี่ยงจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เกิดจากการที่ธุรกิจที่เราเข้าไปลงทุนเผชิญกับภาวะที่ไม่เอื้ออำนวย จนทำให้ผลประกอบการตกต่ำลง ย่อมส่งผลให้เงินปันผลที่นักลงทุนจะได้รับปรับลดลงตามไปด้วย นอกจากนี้ราคาหุ้นเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน มีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้น เช่น ผลประกอบการของบริษัท หรือของ ทั้งอุตสาหกรรม หรือภาวะเศรษฐกิจทั่วไป ราคาหุ้นสามารถปรับตัวขึ้นลงได้ตลอดเวลา ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นจึงเป็นความเสี่ยงที่นักลงทุนต้องเผชิญ แต่นักลงทุนสามารถลดความเสี่ยงที่กล่าวมาข้างต้นได้โดยศึกษาความเป็นไปของ บริษัทในอดีตและการคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต รายงานการวิเคราะห์หุ้นและความเห็นของนักวิเคราะห์ แนวโน้มของอุตสาหกรรม รวมทั้งติดตามข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ที่บริษัทเปิดเผย

4.2.6 ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index)

ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) เป็นดัชนีที่จัดทำขึ้นเพื่อสะท้อนการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ทั้งหมด (Composite Index) ที่ทำการซื้อขายอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่แสดงในแต่ละวันนั้นเป็นดัชนีเปรียบเทียบระหว่าง มูลค่าตลาดรวมในวันปัจจุบัน ของหุ้นสามัญทั้งหมด กับ มูลค่าตลาดรวมในวันฐานของหุ้นเหล่านั้น (วันฐานคือวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นวันแรกที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ เริ่มเปิดให้มีการซื้อขาย โดยใช้ตัวเลขของฐานคือ 100 จุด)

โดย ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นดัชนีที่คำนวณแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าตลาด โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{SET Index} = \frac{\text{มูลค่าตลาดรวมวันปัจจุบัน (Current Market Value) x 100}{\text{มูลค่าตลาดรวมวันฐาน (Base Market Value)}}$$

เนื่องจากดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นดัชนีที่คำนวณแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าตลาด ซึ่งคำนวณจากผลรวมระหว่างราคาหลักทรัพย์คูณกับจำนวนหุ้นจดทะเบียน เพราะฉะนั้นปัจจัยสำคัญที่จะกระทบต่อดัชนีราคาหุ้นก็คือ การเปลี่ยนแปลงของราคาและจำนวนหุ้นจดทะเบียน ดังนั้นเพื่อให้ดัชนีราคาหุ้นสะท้อนการเปลี่ยนแปลงด้านราคาเพียงอย่างเดียวจึงต้องตัดผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นจดทะเบียน ด้วยการปรับฐานการคำนวณเพื่อขจัดผลกระทบนั้นๆเสีย โดยมีหลักการดังนี้

ดัชนีหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลง = ดัชนีก่อนเกิดการเปลี่ยนแปลง

$$\frac{CMV_n}{BMV_n} = \frac{CMV_0}{BMV_0}$$

$$BMV_n = BMV_0 \times \frac{CMV_n}{CMV_0}$$

โดย BMV_0 คือ มูลค่าตลาดรวมวันฐานเดิม

CMV_0 คือ มูลค่าตลาดรวมปัจจุบันที่ยังไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง

BMV_n คือ มูลค่าตลาดรวมในวันฐานหลังการปรับ

CMV_n คือ มูลค่าตลาดรวมปัจจุบันที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง

ตลาดหลักทรัพย์จะดำเนินการปรับฐานการคำนวณดัชนี ในกรณีต่างๆดังต่อไปนี้

1. หลักทรัพย์จดทะเบียนเข้าใหม่ (New Listing)
2. หลักทรัพย์เพิกถอนจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน (Delisting)
3. การเพิ่มทุนจดทะเบียน (Capital Increase)
4. การลดทุนจดทะเบียน (Capital Decrease)
5. การย้ายตลาด (Change Market)
6. การเพิ่มและตัดหุ้นใดๆจากการคำนวณดัชนี (Include and Exclude)

อย่างไรก็ตามในกรณีการแยกหุ้น (Split Par) จะไม่มีการปรับฐานการคำนวณดัชนีแต่อย่างใด เนื่องจากการแยกหุ้นจะทำให้จำนวนหุ้นจดทะเบียนเพิ่มขึ้น และราคาตกลงในสัดส่วนที่เท่ากัน ดังนั้นมูลค่าของตลาดหลักทรัพย์ไม่เปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ในกรณี Stock Dividend จะไม่มีการปรับฐานการคำนวณแต่อย่างใด เนื่องจากเป็น Corporate Event กล่าวคือ เป็นการโอนกำไรสะสมไปเป็นทุนชำระแล้วเท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องปรับฐานการคำนวณแต่อย่างใด (แต่ปรับจำนวนหุ้นจดทะเบียน ช่วง EOD วัน XD)